

Koncepce rozvoje a řízení příspěvkové organizace Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvkové organizace na léta 2021-2025

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvková organizace
Se sídlem: Michalská 29/7, 412 01 Litoměřice
IČ: 00083259

Ředitelka: PhDr. Dana Veselská, Ph.D.

Hlavním účelem, pro který byla Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvková organizace zřízena, je ochrana sbírek muzejní povahy za účelem získávat, uchovávat, shromažďovat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat je veřejnosti.

Stručná historie Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvkové organizace (dále jen „SGVU“)

Jako zcela nová instituce byla jako Galerie výtvarného umění s původně uvažovanou celokrajskou působností založena Krajským národním výborem v Ústí nad Labem roku 1950. Brzy po založení však z důvodu rozhodnutí o demolici tehdejšího svého sídla (tzv. Schaffnerova vila v Ústí nad Labem) následovala svého oborového soupeřníka, „krajské“ (nyní regionální) muzeum, na nové působiště v zámku v Teplicích, kde setrvala do roku 1956. Dispozice trvalým umístěním bylo hlavním důvodem, proč byla roku 1956 Galerie výtvarných umění zřizovatelem přesunuta natrvalo do Litoměřic. Zde kontinuálně od roku 1958 prezentuje své i vypůjčené sbírky (z Okresního, resp. Oblastního muzea v Litoměřicích) v barokním městském paláci v Michalské ul. č.p. 29. Název organizace na Severočeskou galerii výtvarného umění byl zřizovatelem změněn v roce 1976, SGVU v té době vykonávala metodickou správu také pro tři další (mladší) regionální galerie – v Lounech, Roudnici nad Labem a Mostě. Po reformě státní správy prošla SGVU krátkou zřizovatelskou érou MK ČR (1991-2001), od 1. 7. 2001 je jejím zřizovatelem opět územně-samosprávný celek: Ústecký kraj.

Hlavní oblasti zaměření akčního plánu:

1. Sbírka SGVU

Sbírka SGVU čítá k 31. 12. 2020 dohromady **7 109** inventárních čísel. Sbírka je aktuálně členěna na 3 podsbírk: Malba (2 082 inventárních čísel), Plastika (719 inventárních čísel) a Grafika a kresba (4 308 inventárních čísel). Vlastníkem sbírky je Ústecký kraj. Registrační číslo sbírky v Centrální evidenci sbírek je: **GLi/001-07-25/017001**. Sbírka se aktuálně nachází v souladu se zněním § 10 zákona 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ve stavu mimořádné inventarizace sbírky nařízené vlastníkem sbírky, Ústeckým krajem rozhodnutím Rady ústeckého kraje č. 046/110R/2020 ze dne 30. 9. 2020.

Akční plán sbírky je navrhován v souladu s aktuálním poznáním stavu potřeb. Hlavním identifikovaným problémem je zcela nedopovídající depozitární úložiště (290 m²). Pro sbírku je nezbytné zajistit úložiště s nejméně trojnásobnou kapacitou, odpovídající požadavkům definovaným v Koncepci depozitářů muzeí a galerií Ústeckého kraje. Souběžně s Akčním plánem je předkládána Střednědobá koncepce tvorby sbírky SGVU. Je pravděpodobné, že po dokončení mimořádné inventarizace sbírky bude třeba akční plán významně aktualizovat. Kromě obvyklých pravidelných a kontinuálních činností (inventarizace, akviziční – deakviziční činnost) se při správě sbírky bude SGVU soustředit na tyto milníky:

06/2021 Schválení a přijetí Koncepce rozvoje sbírky SGVU.

06/2021 Nový Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost – nastavení sbírkotvorného procesu.

09/2021 Revize stavebního stavu a kapacitních možností budovy depozitáře, Litoměřice čp. 25.

12/2021 Návrh trvalého řešení depozitárních potřeb galerie.
12/2021 Dokončení Mimořádné inventarizace sbírky.

03/2022 Založení nové podsbírkky Fotografie a nových médií.
06/2022 Implementace závěrů mimořádné inventarizace (Režim zacházení se sbírkou).
12/2022 Architektonická prováděcí studie nového depozitárního úložiště.
12/2022 Zanesení závěrů Mimořádné inventarizace do evidenčních záznamů sbírek.

06/2023 Projednaní projektové dokumentace nového depozitárního úložiště.
12/2023 Nastavení procesu digitalizace včetně stabilizace vybavení digit. pracoviště a úložišť.
12/2023 Systematické doplnění provenienčních údajů do evidenčních záznamů sbírkových předmětů.

12/2024 Stavební dokončení a předání nového depozitárního úložiště k užívání.
12/2025 Dokončení přestěhování sbírek do nového depozitárního úložiště.

2. Zaměstnanci

K 31. 12. 2020 měla SGVU **29** pracovníků, kteří tvořili **22,02** přepočtených úvazků. Aktuálně identifikovaná (skutečná) organizační struktura neodpovídá schématům zveřejněným ve Výročních zprávách organizace, není procesně funkční (kurátoři nezodpovídají za konkrétní podsbírkky, správce depozitáře není zařazen pod některým oddělením, ale přímo pod ředitelem, klíčové interní procesy – správa ICT, PR, marketing – jsou outsourcovány), ani identifikovaným provozním potřebám SGVU (zcela chybí technická správa budov, správa BOZP, PO apod.). Organizace nemá zřízeny pracovní pozice pro správu HR.

S platností od 1. 5. 2021 bude realizována reorganizace, jejímž cílem není navýšení počtu pracovníků, ani celkového přepočteného počtu úvazků, ale optimalizace organizační struktury respektující provozní potřeby organizace, zkvalitnění návaznosti interních procesů a stanovení přímých odpovědností konkrétních pracovníků. Základním realizačním parametrem je dodržení sledovaného ukazatele – alokace mzdových prostředků. Nová organizační struktura SGVU bude tvořena **30** pracovníky, kteří celkem naplní **21,75** přepočtených úvazků. Alokace mezd tudíž nebude překročena.

V rámci změny organizační struktury bude realizován nový Organizační a Pracovní řád. Dále budou nově nastaveny interní komunikační kanály a způsob předávání pokynů a informací. Organizací používaný mzdový a personální systém je zastaralý, dodavatel jej upgraduje se zpožděním a považuje jej za nepodporovaný. Změna tohoto systému je tedy nezbytná.

Organizace nemá nastaven systém vzdělávání zaměstnanců, ani pro tuto činnost nealokuje rozpočtové prostředky. Po ověření stávajících kompetencí a stabilizaci pracovního týmu bude ve spolupráci s externím dodavatelem nastaven systém sledování požadovaných kompetencí k příslušným pracovním pozicím, jejich ověřování a systém vzdělávání s preferencí on-line edukace. Kromě obvyklých pravidelných a kontinuálních činností (sledování docházky, aktualizace náplní práce, budování vazby mezi zaměstnanci a značkou) se při správě HR bude SGVU v rámci Akčního plánu soustředit na tyto milníky:

04/2021 Schválení a přijetí nové organizační struktury se všemi souvisejícími úkony.
09/2021 Ověření nových procesních vazeb mezi pracovními pozicemi.
12/2021 Revize možností rozvoje stávajícího mzdového a docházkového systému.

06/2022 Dokončení poptávky na nový mzdový a docházkový systém.
12/2022 Zprovoznění nového mzdového a docházkového systému ve zkušebním provozu.

06/2023 Výběr dodavatele on-line systému vzdělávání pracovníků, nastavení pravidel.
12/2023 Realizace on-line systému vzdělávání zaměstnanců.

3. Nemovitý majetek

SGVU má svým zřizovatele, Ústeckým krajem, svěřeny do správy nemovitosti uvedené na LV 359 v katastrálním území Litoměřice. Jedná se 12 různě významných položek, přičemž nejdůležitějších je 6 nemovitostí – budov. Ve všech případech se jedná o nemovité kulturní památky umístěné navíc v centru jedné z nejhodnotnějších městských památkových rezervací ČR. Přehled svěřeného nemovitého majetku podává následující tabulka.

Název	Popis	Katastr	Druh pozemku	Parcela	Účetní hodnota v Kč	Výměra
Stavba 304	Kostel Zvěstování Panny Marie	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	304	1 393 429	1132
Stavba 31	Administrativní budova SGVU	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	25	130 595	148
Stavba 30	Administrativní budova SGVU	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	23	4 034 803	228
Stavba 29	Hlavní výstavní budova – Michalská	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	22	10 601 704	864
Stavba 25	Objekt depozitáře a byt	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	16	590 603	463
Stavba 24	Budova Diecézního muzea (přední trakt) a Muzea naivního umění (Zadní trakt)	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	15	4 014 372	378
Stavba 22	Parkánová cesta a mobiliář na pozemkových parcelách 22, 17 a 19	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	22	2 995 110	864
pozemková parcela	Zahrada bez přístupu – kostel	Litoměřice	zahrada	306	23 190	89
pozemková parcela	Trávník – obvod kostela	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	304	737 430	1132
pozemková parcela	Trávník – obvod kostela	Litoměřice	ostatní plocha	303/4	1 040	4
pozemková parcela	Trávník – obvod kostela	Litoměřice	ostatní plocha	303/3	41 690	160
pozemková parcela	dvůr	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	25	1 455	148
pozemková parcela	dvůr	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	23	1 722	228
pozemková parcela	dvůr	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	22	6 549	864
pozemková parcela	Parkán	Litoměřice	zahrada	19	2 023	277
pozemková parcela	Parkán	Litoměřice	zahrada	17	2 001	279
pozemková parcela	dvůr	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	16	3 489	463
pozemková parcela	dvůr	Litoměřice	zastavěná plocha a nádvoří	15	2 624	378

Objekty svěřené SGVU do užívání prošly různě kvalitními a rozsáhlými rekonstrukcemi již před dlouhou dobou. Depozitární budova v 60. letech 20. století, zadní trakt čp. 24 v roce 1985, přední trakt čp. 24 v roce 1992, hlavní výstavní budova na sklonku 90. let 20. století. Interiér kostela neprošel rekonstrukcí nikdy. Péče vlastníka se soustřeďuje především na opravy vnějších plášťů (exteriérů) budov – barokní fasády hlavní výstavní budovy v Michalské ulici a kostela jsou po nedávných rekonstrukcích, kostel má opravenou střechu, v roce 2005 proběhla rekonstrukce parkánu dle návrhu Z. Cíglera. Správce, SGVU, s ohledem na minimální provozní rozpočet, vykonává jen nejnutnější opravy a údržbu. Vnitřní vybavení objektů (elektřina, voda, topení, ostatní systémy, ukládací a výstavní systémy, osvětlení) je dožilé. To vede k havarijním stavům a v důsledku znemožňuje realizovat smysluplnou a nákladově stabilizovanou

péči o svěřené sbírkové i majetkové hodnoty. Provozně jsou jak původní systémy (podlahové vytápění v zadním traktu čp. 24), tak zásahy z poslední doby (přestěhování stálé expozice Gotiky do jižního traktu depozitární budovy spojené s plnou klimatizací) energeticky náročné. Ve výstavních objektech SGVU není dostupné wifi (internet). To komplikuje zprostředkování galerijního obsahu především v kostele, stálých expozicích v čp. 24 a v hlavní výstavní budově.

Žádná ze svěřených budov neumožňuje v současné době přístup osobám s fyzickým či smyslovým handicapem. Tento stav SGVU neumožňuje plnění veřejné služby dle zákona č. 122/2000 Sb. v patřičném rozsahu. SGVU nemá stanovenou osobu odpovědnou za stav svěřeného nemovitého kulturního dědictví, přitom opravy si vyžadují stanoviska orgánů památkové péče. Systematicky není shromažďována a evidována plánová dokumentace a průzkumy, SGVU nedisponuje elektronickým zaměřením objektů v datově čitelném formátu – nezbytným technickým předstupněm jakýchkoliv rozsáhlejších rekonstrukcí a oprav.

Vzhledem k potenciálním dotačním příležitostem, odhadovaným nákladům a obsahovému potenciálu realizace nových stálých expozic byl jako první objekt ke komplexní rekonstrukci vybrán areál měšťanského domu čp. 24. Následovat by jej měl, s ohledem na stávající stav, kostel Zvěstování Panny Marie. Samostatným úkolem nejbližšího období bude vyhledání a rekonstrukce nového depozitárního úložiště. Kromě obvyklých pravidelných a kontinuálních činností (běžné opravy a údržba) se SGVU bude při správě svěřeného nemovitého kulturního dědictví soustředit na tyto milníky:

06/2021 Dokončení projektové fiche na rekonstrukci zadního traktu čp. 24 – Muzeum naivního umění.
06/2021 Architektonická studie revitalizace čp. 24 – přední a zadní trakt.
06/2021 Statické a mikrobiologické posouzení stavu objektů čp. 24, čp. 25 a kostela.
12/2021 Projektová dokumentace revitalizace čp. 24 – přední a zadní trakt.

06/2022 Architektonická studie revitalizace kostela Zvěstování Panny Marie pro účely multifunkčního kulturního prostoru.
12/2022 Projektová dokumentace revitalizace kostela Zvěstování Panny Marie.
12/2022 Architektonická prováděcí studie nového depozitárního úložiště.

06/2023 Projektová dokumentace nového depozitárního úložiště.
12/2023 Dokončení revitalizace čp. 24 – přední a zadní trakt.

06/2024 Architektonická soutěž na řešení areálu čp. 25 jako sídla SGVU.
12/2024 Stavební dokončení a předání nového depozitárního úložiště k užívání.
12/2024 Dokončení revitalizace kostela Zvěstování Panny Marie pro účely multifunkčního kulturního prostoru.

06/2025 Architektonická prováděcí studie areálu čp. 25 jako sídla SGVU.
12/2025 Dokončení přestěhování sbírek do nového depozitárního úložiště.

4. Prezentace SGVU

Zásadním problémem prezentační činnosti SGVU je skutečnost, že kromě souboru naivního umění žádná ze současných stálých expozic neprezentuje vlastní bohatý sbírkový fond organizace. Stálá expozice Gotika je z hlediska zajištění provozu nevhodně umístěna (v jižním křídle barokního paláce) a je tvořena výhradně výpůjčkami (Oblastní muzeum v Litoměřicích, Biskupství litoměřické. Vzhledem k dočasnosti nejvýznamnější výpůjční smlouvy k objektům prezentovaným v této stálé expozici (konec 2023), je třeba zásadně zvážit její další provoz a podobu. Stejně tak stálá expozice Galerie a muzea litoměřické diecéze (samotný název je nonsensem, galerie je jen jiným názvem pro muzeum výtvarného umění) je tvořena výhradně výpůjčkami, v tomto případě sbírkami Biskupství litoměřického. S vypůjčitelem je však sjednána nová výpůjční smlouva platná do roku 2030, což umožňuje tuto stálou

expozici významně obsahově redefinovat a vtisknout ji jinou, modernější podobu, která bude respektovat jak nároky na péči o výjimečné kulturní dědictví, tak současné aktuální výstavní výrazové prostředky.

Vedle nové stálé expozice Diecézního muzea (či Muzea litoměřické diecéze, značka si zaslouží redefinici) bude pozornost věnována obsahu a edukačnímu potenciálu souboru naivního umění a art brut, který SGVU systematicky tvoří v celorepublikové působnosti jako jediná v ČR. Nová stálá expozice naivního umění a art brut by mohla aspirovat na podporu z Evropského strukturálního fondu. Její realizace by tedy měla předcházet jiným prezentačním záměrům SGVU. S ohledem na omezený provozní rozpočet a náklady související s kvalitně připravenými výstavními projekty bude SGVU realizovat v nejbližším období maximálně 5 krátkodobých výstav ročně.

Web SGVU nefunguje jako hlavní propagační nástroj, bude třeba jak jeho obsahu, tak správě a funkcionalitám věnovat pozornost. Možnosti prezentace činnosti, sbírek, výstav či dalších aktivit v on-line prostředí SGVU nevyužívá naplno. Zastaralý pokladní systém neumožňuje využívání potenciálu rezervačního a prodejního systému v prostředí internetu, bude třeba jej nahradit. Kromě obvyklých pravidelných a kontinuálních činností (PR prostřednictvím webu, sociálních sítí, propagace v médiích, reklama, vydávání publikací – katalogů) se SGVU bude při své prezentaci soustředit na tyto milníky:

06/2021 Libreto a scénář nové stálé expozice Diecézního muzea.

12/2021 Libreto a scénář nové stálé expozice Muzea naivního umění a art brut.

03/2022 Slavíme 70. Let sbírkotvornou činností SGVU¹. Souhrnná výstava.

06/2022 Dokončení standardizace obsahu webu SGVU a stabilizace základních funkcionalit webu.

06/2022 Nová stálá expozice Diecézního muzea.

12/2022 Poptávkové řízení na dodavatele nového rezervačního a prodejního systému.

03/2023 Implementace nového rezervačního a prodejního systému do zkušebního provozu.

12/2023 Nová stálá expozice Muzea naivního umění a art brut.

06/2024 Libreto a scénář nové stálé expozice SGVU v hlavní výstavní budově.

12/2024 Nová stálá expozice o historii místa v kostele Zvěstování Panny Marie.

5. Ekonomika a administrativa

SGVU momentálně funguje v modu pozastaveného růstu provozního příspěvku zřizovatele z důvodu dopadů pandemické krize do rozpočtu zřizovatele. Náklady však stoupají především z důvodu kontinuálního zvyšování platů pracovníků v příspěvkových organizacích (jejich výše – růst – je dána rozhodnutím vlády a nelze ji, při správném zařazení pracovníků nijak ovlivnit) a s nimi souvisejících zákonných odvodů. Výnosy SGVU jsou naproti tomu omezené (tržby ze vstupného, tržby z prodeje zboží a tržby z pronájmu) – s ohledem na aktuální ekonomickou situaci se jejich zásadní růst nepředpokládá.

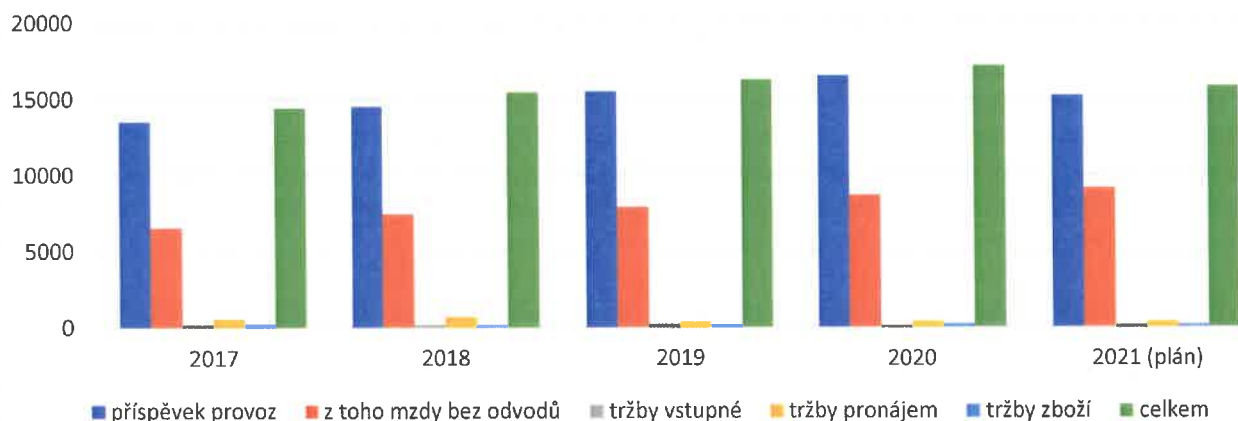
Přiložená tabulka dobře dokumentuje vývoj poměru nákladů a výnosů SGVU v posledních 5 letech. Zatímco celkové příjmy (příspěvek zřizovatele i vlastní činnost) v roce 2021 klesnou (především snížením příspěvku zřizovatele) a dostanou se tak na úroveň roku 2018 (zelený sloupec), mzdy bez odvodů od roku 2017 až do současnosti kontinuálně rostou (oranžový sloupec).²

Rozvoj SGVU limituje druhová skladba nákladů nezohledňující složité působení organizace v provozně nákladných a systémově dožívajících nemovitých památkách. Z přibližně 16 mil. Kč rozpočtu SGVU na rok 2021 celkem 9 mil. Kč tvoří mzdové náklady a 3 mil. Kč zákonné odvody k nim. S počtem výstavních

¹ První sbírkový předmět byl do přírůstkové knihy SGVU zapsán v roce 1952.

² Také z důvodu kontinuálního posunu pracovníků v rámci platových stupňů.

Výnosy SGVU versus hlavní skupina nákladů od roku 2017 do roku 2021 v tis. Kč

objektů a jejich provozních specifikách lze počet pracovníků SGVU optimalizovat, nikoliv však zásadně omezit. Pro jiné než mzdové náklady a příslušenství k nim zbývají SGVU cca 4 mil. Kč ročně, z čehož téměř 1 mil. Kč tvoří náklady na energie a další 1 mil. Kč náklady na nezbytné služby (správa systémů, telekomunikace, transporty a jejich pojištění, bezpečnost, právník, auditor atd.). Zbylé 2 mil. Kč ročně jsou určeny nejen na zkvalitnění správy svěřených sbírkových fondů, ale především na jejich smysluplnou prezentaci veřejnosti formou dostatečně propagovaných a kvalitně obsahově připravených výstav, publikací k nim a souvisejících edukačních a dalších aktivit. Na investice do obnovy životně důležitých systémů SGVU a na opravy a údržbu svěřených nemovitostí zdroje nezbývají.

Bez významných investic zřizovatele do jeho vlastního majetku, který představuje jak svěřená sbírka, tak svěřené nemovitosti, nelze zajistit rozvoj SGVU, ani nutné parametry činnosti organizace poskytující standardizovanou veřejnou službu. Ve svých plánech a rozpočtech SGVU počítá s přípravou architektonických studií a studií proveditelnosti ke svěřeným objektům, těžko však může bez dopadů do své vlastní činnosti zajistit např. přípravu projektové dokumentace k velkým rekonstrukcím.

Hluboké a dlouhodobé vnitřní podfinancování SGVU není řešitelné granty a dotacemi. Jednak jsou programy v současnosti směřovány na zmírnění dopadů pandemické krize, jednak z nich obvykle nelze hradit nezbytné provozní náklady. Často jsou také dotace podmíněny vlastní finanční spoluúčastí žadatele, což při nevhodně zvolené žádosti může výdaje žadatele ovlivnit na několik let. I pokud by SGVU zvýšila úspěšnost v získávání grantů a dotací o 10 % ročně, a zvyšovala vlastní tržby o 6 % ročně, bez navýšení příspěvku zřizovatele se situace nijak nezmění, ba bude se pouze zhoršovat. Návrhem řešení je pravidelné zvyšování příspěvku zřizovatele o 6 % ročně oproti stavu schválenému po sníženích pro rok 2021 (a bez zápočtu případného nařízeného zvyšování mezd).

Zdroj	2021	2022	2023	2024	2025
Příspěvek zřizovatele + 6 %	15 200	16 112	17 079	18 103	19 189
Granty a dotace + 10 % ročně	300	330	363	399	439
Výnosy SGVU + 6 % ročně	610	646	685	726	769
Celkem	16 110	17 098	18 127	19 228	20 397

V Litoměřicích 11. 1. 2021

PhDr. Dana Veselská, Ph.D., ředitelka SGVU

Střednědobá koncepce tvorby sbírky Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvkové organizace (SGVU) na léta 2021-2025

I. Sběrka

- 1) Sběrka Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvkové organizace je sbírkou evidovanou dle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Vlastníkem sbírky je územně-samosprávný celek: Ústecký kraj.
- 3) Registrační číslo sbírky v Centrální evidenci sbírek (CES) je: **GLI/001-07-25/017001**.
- 4) Sběrka Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích, příspěvkové organizace čítá **k 31. 12. 2020** dohromady **7 109** inventárních čísel. Sběrka je členěna na 3 podsbírk:
 - Malba (2 082 inventárních čísel)
 - Plastika (719 inventárních čísel)
 - Grafika a kresba (4 308 inventárních čísel)

Charakteristika jednotlivých podsbírek je uvedena v CES.

- 5) Péči o sbírku SGVU vykonává na základě čl. VI Zřizovací listiny, v němž je vymezen hlavní účel organizace, pro který byla zřízena, tedy: ochrana sbírek muzejní povahy za účelem sbírky uchovávat, shromažďovat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti.

II. Závazné dokumenty

Střednědobá koncepce tvorby sbírky SGVU a obsahové zaměření jednotlivých podsbírek vychází ze základních dokumentů organizace, mezi něž patří:

- 1) Zřizovací listina SGVU,
- 2) Koncepce činnosti SGVU na léta 2021-2025,
- 3) Strategie rozvoje kultury a kulturního dědictví Ústeckého kraje na léta 2021 až 2030.

Střednědobá koncepce tvorby sbírky SGVU respektuje dále uvedené právní normy a závazné předpisy:

- 1) Zákon č. 122/2000 Sb. o ochraně sbírek muzejní povahy ve znění pozdějších předpisů,
- 2) Vyhláška č. 275/2000 Sb. v platném znění,
- 3) Metodické pokyny MK ČR vztahujících se k implementaci výše uvedených právních norem do činností muzeí a galerií zřizovaných územně-samosprávnými celky.

III. Východiska sbírkotvorné činnosti SGVU

- 1) SGVU je muzeem výtvarného umění. Jako správce sbírky získává a shromažďuje doklady výtvarné tvorby pro vědecké a studijní účely, zkoumá prostředí, z něhož jsou doklady výtvarné tvorby získávány, z vybraných dokladů výtvarné tvorby vytváří sbírku, v

níž trvale uchovává, eviduje a odborně zpracovává a umožňuje způsobem zaručujícím rovný přístup všem bez rozdílu jejich využívání a zpřístupňování.

- 2) Sběrka SGVU je souborem věcí movitých, sbírkových předmětů z oblasti českého profesionálního i neprofesionálního výtvarného umění, ve své celistvosti je významným zdrojem poznání pro zkoumání v oborech historie, umění a společenských věd.
- 3) Sběrka SGVU je veřejným statkem.

IV. Charakteristika a profil sbírky SGVU

Jako zcela nová instituce SGVU nenavázala na žádného předválečného předchůdce a sbírka tak byla budována až od roku 1950. Absentující profilační sbírkotvorný program byl důvodem spíše nahodilých, i když relativně početných akvizic v letech 1950-1990. Až do roku 1985 byly v několika vlnách do sbírky SGVU zařazeny předměty původně soustředěné ve sbírce Okresního vlastivědného muzea v Litoměřicích. Shodou okolností však do sbírky SGVU nikdy nebyla zařazena nejvýznamnější část muzejní kolekce – soubor českého gotického umění (i když tento je od roku 1958 až do současnosti trvale prezentován veřejnosti právě v prostorech SGVU).

V krátké zřizovatelské éře MK ČR (1991-2001) sbírka SGVU došla zásadního posílení především v zastoupení české malby a plastiky 2. poloviny 20. století. V době opětného převzetí zřizovatelské role ústeckým krajem však galerie nezareagovala na legislativní změnu, již bylo přijetí nového zákona o sbírkách v roce 2000, a nevytvořila ani sbírkotvornou strategii, ani sbírkotvornou koncepci. Důsledkem tohoto zaváhání je dosavadní absence sbírkového zájmu galerie o fotografii, nová média a konceptuální umění, byť se tato postupně stávají nejvýznamnějším současným tvůrčím trendem.

Členění sbírky galerie do podsbírek, které si vyžádal muzejní zákon z roku 2000 navázalo na původní tradiční muzeální kategorizaci sbírkových fondů ve skupině „Umění“. Jen původní „Obrazy“ (které zjednodušeně řečeno zahrnovaly všechna díla rámovaná, bez ohledu na techniku jejich provedení), se formálně změnily na podsbírku „Malba“. Současný název podsbírky tak nerespektuje skutečnost, že některá zařazená díla jsou zhotovena kreslířskými technikami, případně díla současná či díla ze souboru naivního umění technikou koláže atd. Vedle podsbírky „Malba“ byly vytvořeny ještě podsbírka „Grafika a kresba“ a podsbírka „Plastika“. Členění do podsbírek je tedy striktně formální a jejich sbírkotvorný koncept proto totožný. Zcela výjimečný sbírkový soubor naivního umění a art brut je rozdělen podle čistě technologického měřítko do všech existujících podsbírek.

Většina sbírkových předmětů SGVU pochází z 19. a 20. století (s výjimkou několika maleb a plastik z 15.–18. století), z území Čech. Současné české umění (21. století) je zastoupeno poměrně málo, akcent přírůstků poslední doby byl směřován do oblasti naivního umění a art brut. V rámci podsbírky grafiky a kresby se podařilo vytvořit reprezentativní kolekce děl Alfreda Kubina, Bohuslava Reynka a Michala Ranného, v malbě a plastice pak reprezentativní soubor českého umění 60. let 20. století. Mimořádný v celorepublikovém měřítku je soubor naivního umění a art brut, který obsahuje reprezentativní ukázky tvorby řady výjimečných tvůrců (Natalie Smidtová, Anna Zemánková, Marie Kodovská, Rudolf Dzurko, Josef Heja a dal.).

V. SWOT analýza sbírky

A. Silné stránky

- Výjimečná sbírka 8 000 sbírkových předmětů s kvalitně zastoupeným českým uměním 20. století především v souboru malby a unikátním souborem naivního umění a art brut.
- Obětavý, ochotný a tvůrčí tým pracovníků pečujících o sbírku.

B. Slabé stránky

- Kritický disponibilní depozitární prostor.
- Absence systematické tezaurace fotografie a nových médií.

C. Příležitosti

- Působení v regionu se silným tvůrčím potenciálem a inspirujícím prostředím.
- Zařazení regionu působnosti SGVU mezi lokality podporované z Evropského strukturálního fondu.

D. Hrozby

- Pokrizový odklon veřejnosti od služeb sektoru k substitutům.
- Nejistý vývoj příjmů zřizovatele v nejbližších 3 letech (dopady krize) ohrožující realizaci koncepce.

VI. Program sbírkotvorné činnosti SGVU na léta 2021-2025

Program sbírkotvorné činnosti SGVU na léta 2021-2025 je nastaven profilově napříč podsbírkami (jelikož tyto jsou členěny pouze po formální stránce) – je jím systematické a koncepční shromažďování profesionálních i neprofesionálních výtvarných děl především české provenience (v případě souboru naivního umění a art brut československé provenience).

Ačkoli sbírka SGVU obsahuje ojedinělé příklady starších děl vzniklých od 15. do konce 18. století, doplňování sbírky se bude soustředit především na díla z let 1800-2020. Starší díla budou do sbírky zařazována jen v případě jejich prokazatelné provenienční vazby k východní části ústeckého regionu, případně v širším kontextu k území litoměřické diecéze. S ohledem na zjištěné nedostatky v pokrytí soudobých projevů výtvarné tvorby budou již v roce 2021 zařazeny do sbírky prioritně příklady ve výstavních projektech SGVU prezentované fotografie, nových médií a konceptuálního umění tak, aby již v roce 2021 bylo možné zřídit v rámci sbírky novou, specificky zaměřenou podsbíрку.

Nadále budou do sbírky, s ohledem na přípravu nové stálé expozice SGVU, zařazována díla mimořádné hodnoty dokumentující nejvýznamnější domácí krajinářské školy, prezentující námět krajiny i v méně tradičním kontextu (surrealismus), akcentující environmentální prvek krajiny nebo reflektující spolupůsobení člověka a krajiny od roku 1950 do současnosti. Z oblasti naivního (insitního) umění a art brut budou do sbírky prioritně zařazována díla, která s ohledem na sociální či společenské stigma jejich tvůrců mají významný inkluzivní potenciál.

VII. Subjekty podílející se na tvorbě sbírky SGVU

- A) kurátoři sbírky SGVU,
- B) vedoucí úseku Péče o sbírku,
- C) Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost,
- D) ředitelka SGVU.

A) Kurátoři sbírky SGVU

1) Jsou bezprostředními tvůrci a správci sbírky:

- podílí se na přípravě strategií a koncepcí tvorby sbírky,
- předkládají návrhy na získávání nových přírůstků do sbírky SGVU, na výměnu sbírkových předmětů a na vyřazování předmětů ze sbírkové evidence,
- zajišťují na volném trhu i jinak věci movité, které jsou potenciálními sbírkovými předměty,
- shromažďují i vytvářejí průvodní dokumentaci ke sbírkovým předmětům,
- spravují studijní a pomocný materiál vážící se ke svěřené podsbírce.

2) Kurátoři sbírku SGVU tvoří na základě:

- detailní znalosti vývoje sbírky a znalosti sbírkotvorných záměrů kurátorů, kteří sbírku spravovali před nimi (k nimž přihlíží),
- znalosti obdobných sbírek muzejní povahy jiných galerií či sbírek sběratelů,
- znalosti a soustavné prospekce prostředí (území), z něž jsou pro sbírku získávány přírůstky,
- znalosti základních metod získávání sbírkových předmětů,
- znalosti aktuální situace na trhu s potenciálními sbírkovými předměty včetně základní orientace v tržních cenách na domácím i zahraničním trhu,
- znalosti zásad muzejní selekce a muzejní teaurace,
- znalosti zvláštních právních předpisů (např. metodických pokynů MK ČR), obecných právních předpisů a vnitřních předpisů a příkazů ředitelky SGVU,
- obecných zásad a základních metod konzervování a restaurování sbírkových předmětů, ukládání, uchovávání a prezentace sbírkových předmětů,
- znalosti zásad ochrany sbírkových předmětů před nepříznivými vlivy prostředí a zásad ochrany sbírek a objektů před krádežemi, vloupáními a živelními událostmi.

B) Vedoucí úseku Péče o sbírku

Při realizaci sbírkotvorné činnosti:

- spolupracuje s ředitelkou SGVU při přípravě strategií a koncepcí tvorby sbírky,
- schvaluje záměry kurátorů jak na úseku tvorby sbírky, tak na úseku ochrany sbírky, uchovávání, správy a prezentace sbírky,
- zodpovídá za dodržování předpisů při tvorbě, ochraně, uchovávání a prezentaci sbírky, a to jak obecně platných, tak i vnitřních (Režim zacházení se sbírkou),
- vytváří organizační, ekonomické, materiální a prostorové podmínky pro optimální tvorbu, správu, ochranu, uchovávání a prezentaci sbírky.

C) Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost SGVU

- je poradním orgánem ředitelky, která jmenuje a odvolává jeho členy – ředitelka není členkou Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU,
- postup jednání sboru stanovuje ředitelka SGVU vnitřním předpisem „Jednací řád Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU“,
- Poradní sbor vydává svá stanoviska formou doporučení.

Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost SGVU se vyjadřuje ke strategiím a koncepcím tvorby sbírky SGVU, k nabývání nových přírůstků do sbírek, k vyřazování předmětů ze sbírkové evidence a k dalším otázkám týkajícím se správy a uchovávání sbírek, a to:

- 1x ročně (souhrnně) k bezúplatnému nabývání přírůstků do sbírky po jejich nabytí, přičemž posuzuje jejich soulad s předmětem hlavní činnosti SGVU, význam předmětů pro vypovídací schopnost sbírky a soulad nabytí se strategií sbírkotvorné činnosti,
- před nabytím k úplatnému nabytí přírůstku (jedním přírůstkem může být i soubor věcí movitých), přičemž posuzuje jeho soulad s předmětem hlavní činnosti SGVU, význam nabytí předmětu pro vypovídací schopnost sbírky, soulad se strategií sbírkotvorné činnosti a ekonomické aspekty nabídky (posuzuje cenu ve srovnání s cenami obvyklými na tuzemském trhu se stejnými nebo obdobnými předměty, případně i na trzích v zahraničí), toto platí i pro projednávání, pokud k němu dochází tzv. *per rollam*,
- k vyřazování předmětů ze sbírkové evidence před jejich vyřazením, přičemž se vyjadřuje k důvodům vyřazení a zda tyto jsou v souladu se zákonem a střednědobou koncepcí tvorby sbírky SGVU,
- k jiným otázkám a problémům souvisejícím s tvorbou, správou, uchováváním, ochranou či prezentací sbírky SGVU nebo jednotlivých sbírkových předmětů na žádost ředitelky, vedoucího Úseku péče o sbírku nebo kurátora sbírky.

D) Ředitelka SGVU

Má obecnou odpovědnost za naplňování účelu a předmětu hlavní činnosti SGVU uvedených ve zřizovací listině, tedy i za sbírkotvornou činnost.

Vykonává zejména tyto řídicí činnosti:

- vnitřním předpisem vydává Střednědobou koncepcí tvorby sbírky SGVU,
- vnitřním předpisem vydává Režim zacházení se sbírkou podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. g) zákona 122/2000 Sb.,
- jmenuje a odvolává členy Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU, vnitřním předpisem vydává Jednací řád Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU,
- zodpovídá za odbornou způsobilost kurátorů sbírek a vedoucího Úseku péče o sbírku SGVU,
- s konečnou platností rozhoduje o nabytí předmětu do sbírky,
- s konečnou platností rozhoduje o vyřazení předmětu ze sbírkové evidence.

VIII. Způsob nabývání sbírkových předmětů do sbírky

Parametry akvizičního procesu jsou stanoveny v článku V. Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR č.j.: 53/2001 „*k zajišťování správy, evidence a ochrany sbírek muzejní povahy v muzeích a galeriích zřizovaných Českou republikou nebo územními samosprávnými celky (kraji, obcemi).*“

SGVU nabývá sbírkové předměty do sbírky nákupy nebo dary.

- 1) **Nákupy** – jsou realizovány prostřednictvím využití Investičního fondu SGVU nebo prostřednictvím poskytnutých dotací (zřizovatel, MK ČR). Zdrojem přírůstků jsou v tomto případě jak autoři děl (či jejich dědicové), tak volný trh s uměním (aukce, soukromé osoby). V případě nákupu na volném trhu s uměním je prioritou pro rozhodování o zařazení do sbírky bezpečně identifikovaná provenience díla.
- 2) **Dary** – především od v SGVU vystavujících autorů (či jejich dědiců). V případě darů jiných osob je prioritou pro rozhodování o zařazení do sbírky bezpečně identifikovaná provenience díla.

Návrh na zařazení sbírkového předmětu do sbírky podává kurátor příslušné podsbírk. Zařazení sbírkového předmětu dále podléhá vyjádření Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU,

a následně schválení ředitelkou SGVU. Ministerstvo kultury ČR, správce CES poté na základě žádosti správce sbírky provede zařazení sbírkového předmětu do evidence sbírky.

IX. Způsob vyřazování sbírkových předmětů ze sbírky

Formální kritéria pro realizaci deakvizičního procesu jsou stanovena ustanovením § 9 odst. 1. písm. j) zákona č. 122/2000 Sb. a dále zpřesněna v článku VI Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR č.j.: 53/2001 „*k zajišťování správy, evidence a ochrany sbírek muzejní povahy v muzeích a galeriích zřizovaných Českou republikou nebo územními samosprávnými celky (krají, obcemi).*“

Ze sbírky SGVU lze sbírkový předmět vyřadit pouze z důvodu neupotřebitelnosti nebo přebytečnosti. Důvodem přebytečnosti a neupotřebitelnosti jsou tyto okolnosti:

- 1) Sbírkový předmět nemá schopnost vypovídat o vývoji společnosti, sbírku nezhodnocuje (novodobá replika, falsum, chybné zařazení do sbírky).
- 2) Sbírkový předmět má jistou vypovídací schopnost a sbírku zhodnocuje, ale pro její kvalitu je žádoucí jej vyměnit za jiný předmět, který má tuto schopnost vyšší.
- 3) Sbírkový předmět byl do sbírky zařazen neoprávněně (restituce).

Návrh na vyřazení sbírkového předmětu ze sbírky podává kurátor příslušné podsbírk. Vyřazení sbírkového předmětu dále podléhá vyjádření Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost SGVU. Rozhodnutí o vyřazení vydává ředitelka SGVU. Ministerstvo kultury ČR, správce CES následně na základě žádosti správce sbírky provede vyřazení sbírkového předmětu z evidence sbírky.

X. Inventarizace sbírky

Inventarizace sbírky probíhá v souladu s ustanoveními zákona č. 122/2000 Sb., a vyhláškou č. 275/2000 Sb. v platném znění.

XI. Cíl střednědobé koncepce – vize sbírky SGVU v roce 2025

Sbírka je umístěna v novém kvalitním depozitárním úložišti, 50 % sbírky je včetně digitalizátů a základních klasifikačních údajů zveřejněno v prostředí internetu, správa sbírky včetně nastaveného akvizičního a deakvizičního procesu, digitalizace, systémů a obsahu evidence je funkční a bez závad.

XII. Závěrečná ustanovení

Platnost Střednědobé koncepce tvorby sbírek SGVU je vymezena léty 2021–2025 a je závazná pro všechny pracovníky SGVU.

V Litoměřicích dne: 11. 1. 2021

PhDr. Dana Veselská, Ph.D.

ředitelka